

san tan ni kelennan — nimòrò 125

zuluye kalo — san 1982

bp:24 - bamakò (mali)

telefòn: 22-21-04 CCP : 0155

dòròmè 5

kibarudisaw kuntigi : amadu ganyi kantè

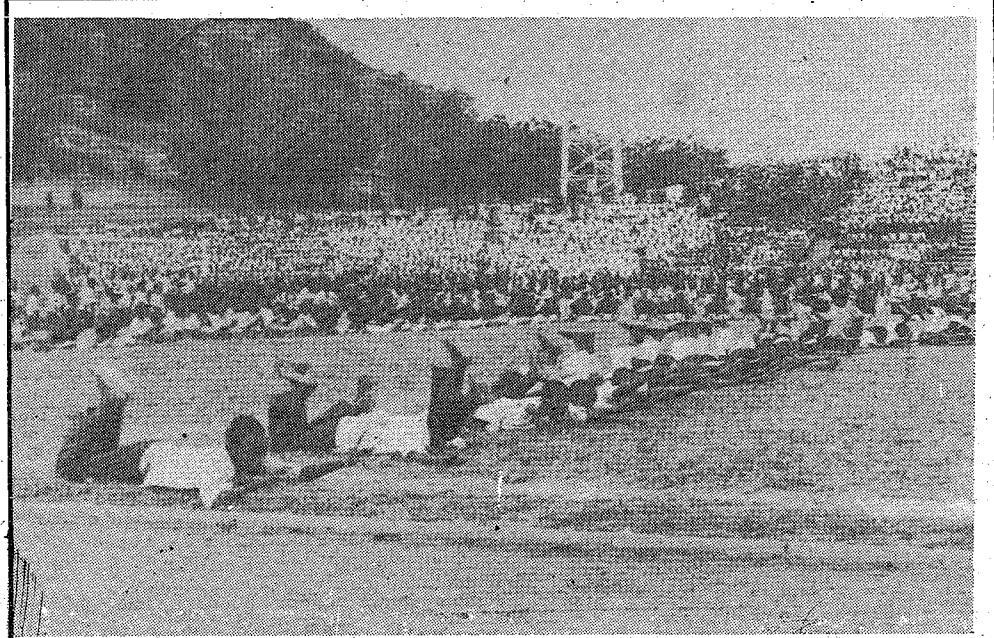
Kibaru

a bè bò kalo o kalo, faso ka kibarudiso ka yamaruya kònò

denmisènw ka
san fila
nyènajèw
daminèna

zuluye kalo

tile 3 kab an
a tile 13

San fila o san fila jamana denmisènw bè nyôgón kùnbèn Bamakò ka nyènajèw kè, ka nyôgón dan. Denmisènw ka nyinan san fila nyènajèw daminè kèra gintanba ye. Jamana nyèmögò caman tun hè a kènè kan: Zenerali Musa Tarawele n'a furumuso tun bè yen, politigi nyèmögòw ani gofèrènama mögòw tun bè yen.

Lajinè, Kodiwari, Sènègali, Kore, Risi ani siniyaw ka cidenw fana tun bè kènè in kan.

Bamakò dugu gofèrèneri, Musa Keyita ye kuma ta, ka kuma nafama caman fò jama ye. O tèmènen kò, minisiri min bè denmisènw ka kow kunna n'o ye N'ci Idirisi Mariko ye, o sòròla ka kuma ta, ka foli kè jama ye. O kèra nyènajèw daminènen ye.

sabanin wolo misi man ca

Ni mögò min mènna si la i bè ko caman ye. Nka mögò caman fana b'i ka dinyè la bò kè ka ban k'a sòrò i ma sabanin wolo misi ye i nyè la.

Nin kuma tè nsiirin ye dè ! aw yèrè nyè bè misiba n'a den. saba ja la, misiden fila jòlen bè k'u nyèsin nyôgón ma, sabanan bè ka sin min. A kèra Bamakò.

Alamisa don Zuwèn kalo tile 24, Nyamankolo Ture ka misi ye sabanin wolo Nyarela, a misi den saba bèye muso ye.

kibaru kanubagaw kuma yòrò

mali laada kòròw

donso saya

nin don in na, an ka lamin i donso bée tun ye nyogòn lajè an ka dugu la, k'a d'a kan, mògò min ka banni kibaru tun fòra u ye, o tun ye donso karamògò ye. walasa a ko ka kè ko barikama ye, donso jeñi fana tun nana. o tilenna ka "donsoba" maballima. marifatigi o marifatigi tun bée yen, u bée nana k'u karamògò dan-da. u tilenna ka mugu ci.

o y'a sòrò, fèn o fèn tun ka surun fure la, ani a somogò yèrew, bée tilenna kasi la. an tun bée min fò :

"è, an jigi tununna, an sèmè jiri karila. an ye mun kè ala la ? è, saya makaribali tè hinè."

su da tuma kaburu kònò, dossow bée nana mugu ci kaburu kònò, k'a da o sisi la, k'a datugu.

Seku Kònè

kuma kòròma

fèn kelen bée dinyè na, a bée kili da dugu ma, a bée yèlèn jiri kan k'a tòrò. o ye fèn jumèn ye ?

Madu Tarawele
Tikila

minyankaw ka su majamu kan

ni su sera kaburu da la, min bée fò, o filè nin ye :

"i ni ce, i ni wale, i ma to fò, du ntuloma, n b'i fo, i Danbèlè."

"ala k'i nyè suma, k'i kò suma."

"n'i taara, i bée Zape fo, ka Nyakòrò fo, minnu bée tinyèso."

"n b'i deli, i ka sòn : n'i taara, i mèlèkè kana segin ka kè siran fèn ye. a fò tinyèso kò mògò t'i kò fè."

"i Danbèlè, i ni wale."

musow kasitò bée min fò :

"n ye mun kè ? è, ala, masa ala, ni dili tè jiri la, a bée mun nyè ? kònò sintantè pan."

"Nyangolo, tinyè na, i taara wa ? n laminè.., i tè n laminè ? n bée mun kè ?"

"n ka Nyangolo, n ye mun kè i la, Nyangolo ? è, ala, è, ala."

Zan Berete

sènèfènw san sòngò cikèlaw fè

zuwèn kalo tile 23, san 1982, gòfèrènaman ye sariya sigi sènèfènw sòngò kan cikèlaw fè : sènèfènw bée san cikèlaw fè sòngò minnu na tilema nata, olu filè nin ye :

nyò ni sanyò

kilo dòròmè 18

kaba

kilo dòròmè 19

malo kaama

kilo dòròmè 22

tiga

kilo dòròmè 18

kòori kalite fòlò

kilo dòròmè 26

kòori kalite filanan

kilo dòròmè 23

kòori kalite sabanan

kilo dòròmè 10

dafu kalite fòlò

kilo dòròmè 38

dafu kalite filanan

kilo dòròmè 30

dafu kalite sabanan

kilo dòròmè 15

sira (parage) kalite fòlò

kilo dòròmè 82 ni tama 2

sira (parage) kalite filanan

kilo dòròmè 67

sira (parage) kalite sabanan

kilo dòròmè 44 ni tama 1

sira (kèntuki)

kilo dòròmè 20 ni tama 4 ni taanga

kibaru kanubagaw kuma yòrò

koyan

Koyan ye dugu ye min bôra Domila. Môgô min bôra ni Koyan ye Domila o tôgô tun ye ko Garanti Jara. Garantigi Jara bê Koyan tu tigèli daminè tuma min na o y'a sôrô Koyan dugukolo tôgô tun ye koyan ka ban. O la buguda sigilen, tôgô wèrè manyini a la bilen. Koyan kô.

Garantigi Jara nana tu tigè ka ban tuma min, sanni ka sojô daminè, a yèrè sara. (Garantigi Jara sara k'a sôrô denkè cè fila b'a fè. Fôlô tôgô tun ye ko Jawôyi Jara, filanan tôgô tun ye ko Siriman Jara.

Jawôyi ni a dôgôkè, Siriman nana Koyan buguda tô jô, ka sin k'a tôgô kê Koyan ye, ka Jawôyi kê dugutigi ye. Jawôyi bê sa tuma min, a tun bê Domila bê mara. Siriman sara Jawôyi nyè, ale tun ye Jawôyi dôgôkè ye. O kelen, Doneke Jara sigira Koyan dugu kunna. Doneke salen, Nekesô Jara sigira koyan dugu kunna. An bê don min na i ko bi, Nekesô bê dugutigiya la.

Koyan bê tun bê nyôgón kan fôlô, nka bi a yèrèkèra. Koyan so kôrô ni kenyèka cè, buguda dôw bê yen, so kôrô ni ba cè buguda dôw fana yen, kôrô fè ka digi ba kan buguda dôw bê yen tun.

Koyan ni Domila cè tè témè kilomètèrè fila kan. Jawôyi ni Doneke ka dugutigiya këra ka tubabuw to fanga la. Koyan ni dugu minw bê dan bô o ye : Domila, Kodugu, Suncèbugu, Somanbugu, Suncèbugu, Jinijè, Nyantigila, olu de kelen bê ka koyan dugu lami-ni.

Siriman Daa Jara
Koyan (Kati).

maana

Nin këra cè fila ye, u ye sôsôli kë : kelen ko ala k'i sôn ka fisa moggow k'i sôn ye ; tó kelen ko moggow k'i sôn ka tèli ala k'i sôn ye.

Cè fila in wulila ka jamana kôrô taama daminè ko kôrôbô la sa. U sera masakè dô maço y'u nyininka u tôgôw la; kelen ko ale tôgô ye ala ye nsôn, to kelen ko ale tôgô ye moggow ye n'sôn. Masakè ko ala ye n'sôn ka segin ka taga a sigi soforo la, ko moggow ye n'sôn k'i bisimila. Dumuni molen, Masakè ye sanu da tasa ju la ka kini kë o kan ka di moggow ye n'sôn ma, o ye kini dun ka kenyè a tò la, a ye o tò ta ka di ala ye n'sôn ma soforo la.

Ala ye n'sôn y'o dun fo ka taga bila sanu la tasa ju la, a y'o sanu ta ka bila a kun, a ko ala y'a n'sôn.

O la, ni moggow y'i sôn, a ka teli, nka ni

ala y'i sôn, o de bari-kalen.

Ne ka foli bê faso nyêmogow ye, nka foli bê sokolonbugu balikukan denw bêye, nka foli kérènkérènné bê Duguna Tarawele ye n'o ye Kati Zafu kuntigi ye.

Jokolo Kulibali
ka bô Sokolonbugu
(Kati)

somabugu

Ntèhèn don Marisi kalo tile 15 san 1982 këra donba ye somabugu la, (donbila) Kati lamini la.

Somanbugukaw ye jatigila nyini kalan na, bawo i mana kalan kë co go o cogo, ni kalanso tè i bolo, o bê i n'a fo i ye dunan ladon nka i ma siyôrô d'a ma.

O la samanbugu kalan-so biriki fôlô dara Kati Zafu kuntigi fè n'o ye Duguna Tarawele ye ntènèn marisi kalo tile 15 san 1982. O kénè kan cè ni muso, denmisèn ni moggôkôrôba bê bôra. Musow ye ji ta, denmisèn ye biriki doni, moggôkôrôbaw ye juru da ka so sumu, dugutigi yèrè ye duloki bô, musow ka kuntigi fana ye palanta. O baaraw bê këra ka nyè ni nisôndiya ye, o la balikukanso tôgôla, an ka foli bê soman bugukaw ye kosèbè.

Duguna Tarawele
Zafu Kuntigi
(Kati)

kibaru kanubagaw kuma yòrò

an kana yada

mògò bë don min, i k'i miiri ko don wèrè bë kò.
ala bë don diya, a bë se k'a goya fana.

nin ye cèkòròba dò n'a denkè fila
ye. ala nana se fa ma, k'a ka kalifa
minè a la. nafolo camanba tun bë fa
in bolo. denkè fila in ma bèn nafolo
kun na. u ye fa ciyèn tila u ni nyò-
gòn cè.

o

o o

kòròkè bolò ta bëe nana ban pe-
wu, k'a tò to dògòkè ta ye. o kèlen,
kòròkè donna dògòkè k'a misiw gèn
na, k'u gèn sara la, k'a ka ga balo
nyini o la.

ni kòròkè taara ni misiw ye kungo
kònò, a ka nkòni jurukelennin b'a
bolo, a b'i to ka ncaaro fò, a b'i
miiri, a bë kasi.

o

o o

a tora o la, ka to o la. don dò la,
a taalen misiw nò fè, a n'a ka juru-
kelennin dalen bë jiriba dò ju kòrò,
a bë ka ncaaro fò, a jannen bë, a
bë kasi, fo nyèjì bë kë k'a fulo din-
gè fila fa. a y'i tò ka basa dalen ye
jiri bolo kan, a y'a filè, k'a filè,
a ko : "ni ala ye nin basa in bolo,
ala bë ne fana balo. jòn bëe n'i da-
kan don."

a nana so, a ko dògòkè ma : -"i
ka misi gèn banna bi. n ye min kë,
o sara nyini, i ka o di n ma."

a taara i da a ka so kònò. a muso
y'a nyininka, a ko : -"n makè, mun
b'i la ?"

a ko : -"foy i tè n na. ala mana
mògò kè min ye, i bë kè o ye. bi,
ne ye basa dò dalen ye jiri bolo kan,
dumuni t'a bolo, foy i tè a bolo k'a
dun. ne ko : ni ala ye nin basa in
balo, ne fana bë taa n da n ka so
kònò, a na ne fana balo."

a muso ko : -"èe, cè, basa ta ye
a kelen ye, e dun ni muso ni denw
don. olu bë balò cogo di, k'a sòrò,
e ma fèn kè ka di u ma ?"

a ko : -"ala ka bon, a ka masaya
ka ca."

o

o o

kòròkè in y'i da so kònò, a ka bò
kènèma dan ye binnataa ye.

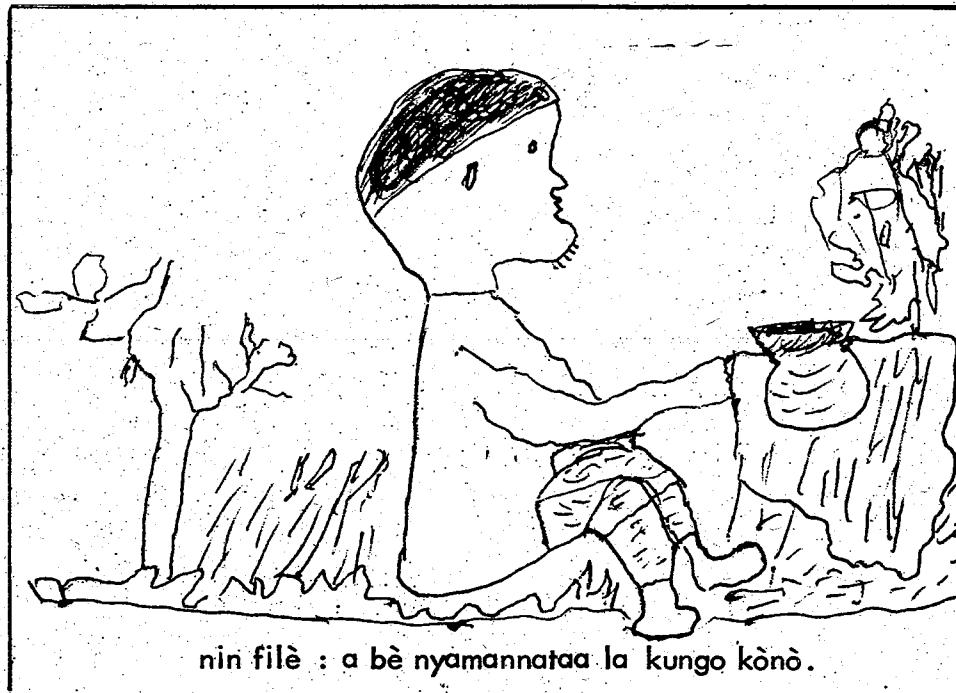
a tora o de la, fo don dò la, a
taalen nyaman na, a tilalen, a ye
ntègènè kurunin ta ko a b'a yèrè

saniya n'o ye. a y'a sòrò, o ntègènè
in kèlen bë ka sanu dunden datugu.
a y'o yèlè, a ko : "ni ne garijègè
don, a bë n sòrò n ka so."

o
o o

a nalen a ka so kònò, a ko a muso
ye : -"ne taalen tun bë nyaman na,
ne ye ntègènè kurunin ta ko n bë n
yèrè saniya, n y'a sòrò, a kèlen bë
ka sanu dunden datugu. ne ko : ni
ala bë ka n garijègè don a la, a bë
n sòrò n ka so."

o kèlen, a muso wulila ka taa a
kamalen sègèrè. a ko kamalen ye
ko : -"ala ma ne cè da tanyè ka-
ma". a ko : "ale ye sanu dunden
dayèlè, ka tila k'a datugu, ko n'ale
garijègè b'a la, a bë n sòrò n ka so

kibaru kanubagaw kuma yòrò

kònò. an tè taa o ta, ka na n'a ye, ne k'a jañfa, ka furu e ma ?"

kamalen ko : -"o tè baasi ye, an ka taa."

○
○○

kòròkè muso n'a kamalen taara sanu dunden nyini, k'a ye. u taara a sòrò, dunden in falen bè dikisè la, fo a bè nyugunyugu nyògòn kan. a muso ko : -"a bè k'an lanyini. nka, an bè taa nin bòn a disi la a ka bon kònò."

muso n'a kamalen ye dunden in fa

diden ta ka na n'a ye so kònò. fòlò, u tun bè wo bila bon bili la, n'u b'a fò o ma ko "dufo wo". u yèlènna ni daga in didenma ye san fè, k'a suuru wo fè.

diden in bèe yèlènna ka kè sanu ye cè in dalen disi rò a ka so kònò. mankan sumayalen, a muso nana don bón kònò, a y'a sòrò, bon kònòna bèe kèra sanu kulukutu ye. a muso ko a ma : -"fo tan, fo nin de ka kè i ye, bari i tè nyamògòden ye, i y'i fa dubabu nyini, k'i ba dubabu nyini. n'i tun ye dangaden ye, nin tun tè kè i ye abada."

muso in n'a kamalen filè nin ye : u bè sanu daga in tali kuma na.

muso gundo ye gundo kèmè saba ani bisaba ani saba ye.
ni cè o cè ye gundo saba in dòn, o ni muso tè nyè.

kòròkè in ko a muso ma : -"sanu minnu bidden bè dugu ma, e k'olu ta. min bè ne ka dalan kan, o bè ne nyè."

○
○○

kòròkè kèlen ka sanuba in sòrò, ala nan'a kè, dògòkè ka nafolo bée banna pewu, k'a fana kè faantannin ye, komi a kòròkè tun b'a ka misiw gèn waati min na.

kòròkè ka sòrò nana bonya, fo u ka dugu denmisèn bée bée na dumuni na a ka so kònò. don dò la, dògòkè ko a den ma : -"ni n ye fèn o fèn sen ye n kòròkè ka dumuni yòrò la, n'b'o kun ci, ka n yèrè faga."

bamananw ko : "kòlòn jugu jiri bè kari a yèrè la". don min na, ni kòròkè y'o kuma in mèn, a y'a fò dugu alimami ye, ani dugutigi, ani dugu mògòba bée ye, u k'a dògòkè wele, k'a fò a ye ko ale ka nafolo bée ye ale dògòkè ta ye : -"nyò jiginè filè, misi sinsan filè, bagan misèn filè. n'a ko an ka si a rò, an bè si a rò. n'a ko a bè baganw kè fèn o fèn ye, a ka kè o ye. ala sa-gó, a ságo."

jama ye nin kuma ninnu lasé dògòkè ma. dògòkè sigilen miirla a ka kòròlen kèlenw la. a kasira. dògòkè ko : -"ni kòròkè ko fèn o fèn, ne fana ta b'o la, n sònnna a ye su, n sònnna a ye tile. n tun tè min dòn, n y'o dòn sa."

n balimaw, a' ye balima juguya dabila a' ni nyògòn cè, o de bè sòrò nagasi.

Danseni Keyita
Soso

Danseni Keyita yèrè ye kibaru nyè fila ninnu nyègènw dila.

kibaru kanubagaw kuma yòrò

ka bò nyumula

Nin muso in tun bè bò nyumula, n'o ye bagayò-kò kungo dugu dò ye. Muso in tògò tun ye ko Same Bagayò-kò. A furula bagama cè dò ma. A ye san 29 kè furu la o cè bolo, a ma den sòrò o fè. A m'a cè sósó don si kelen na k'a sababu kè k'a ma den sòrò. San 29 témènen kò, a cè seginna ka da bana bolo san naani, a tè se ka fosi kè a yèrè ye. Muso in ma dusu, w'a y'a cè ladon konyuman san naani in kònò ni cèsiri ni tinyè ye. San bisaba ani san saba a ma cè wèrè dòn n'a cè tè, san bisaba ni san saba a ma den sòrò. San naani laban tuma cè sara.

Muso in taar'a bale-maw fè a faso la, bale-makèw k'a ma k'a ka furu cè wèrè ma, a ma sòn. A ko cè tògò tè a la tugun w'a bè sa a tè cè wèrè dòn bilen fo a cè kelen. A tora ten a faso la fo ka na à kòrò. Bana nana a minè, a ko fo ni ale ye cè wèrè dòn ka témè a yèrè furucè kan, walima ale k'a cè tónyò san bisaba ni saba in kònò ka da densòròbali-ya kan. N'o kèlen ma kè, fèn ka bange ale kaburu kan jama bée ka i mago nyè o la.

O de la a salen; a kaburu kan nsiraba dò fonina ye. Nsirasun in tun ka bon kosèbè, w'a den tun ka di kosèbè, nsira in fana bè mago caman wèrèw nyè, i n'a fo ha-juw.

Fajinba Baru Bagayò-kò
Animatèrè ka bò
Nyumala (Sibi).

ka bò san

Balikukalan nafa yera anw fè kosèbè a kalan daminè san fòlò yèrè la. Anw dabani musow, mògò caman b'an na bi olu bè se k'u tògò sè-bèn balikukalan na, u bè se ka kunnafoni dòw fana sèbèn, ka dòonin dòonin kalan kibaru sèbèn la. Hali bi anw kòni b'a nyini nyèmògòw fè u k'an dèmè ni kalankè mi-nènw ye. An b'a nyini san kin tòw musow fana

fè u ka wuli k'u jò kalan in fè.

An b'an ka malo sènè sèriwusida nyèmògò fo, an b'an ka kin nyèmògò fo, k'an ka karamògò munyunen fo n'o ye Bintu Tarawele ye, ani an ka karamògòba n'o ye Sinali Koyita ye ka bò malo sènè sèriwusida la. Ala ka san kura hèrè d'an bée ma, k'an kisi a tòoro ma.

San Dabani musow ka kalanso.

poyi: a barika

Minnògò ka jugu
Kòngò ka jugu
Kòli ka jugu
Nka kunfinya nyògòn fèn jugu tè !
A barika kibaru ye badaa-badaa :
San tan tè tile tan ye.
Cikèlaw jigi
Mòonikèlaw jigi
Baganmaralaw jigi
Jagokèlaw jigi
ko barika
Jaa kogo ni kaara tè kelen ye
So kibaru, kungo kibaru
Du kibaru
Buguda kibaru
Duguba kibaru
Faso kibaru
Dinyè kibaru
Kodòn kibaru
Yérèdòn kibaru
Yérèta kibaru
Nyètaa kibaru
Balikukalan sinsibere
Anw halala
A Barika !
Cèkòrò Sangare
Lakòlikaramògò Bamakò.

dugutòn sariyaw

kabini Mali ka politigi tònba y'a ka tònsigi fòlò kè marisi kalo san 1979, a fòra k'a jèya ko dugutòn bë sigi Mali dugu kelen kelen bëe kònò, dugutòn min bë kè sababu ye, Maliden bëe k'u sen don Mali ka nyètaa la. a fòra k'a jèya fana ko o dugutòn ninnu bë sigi ka baara kè dugu mògò yèrèw de sago la, ka walew kè, wale minnu bë kè nafama fèn ye dugu mògò yèrèw de bolo.

nka, min tun ma fò fòlò, o ye tòn ninnu sariyaw ye, dugutòn ka kan ka minnu matarafa ka kè fèn sabatilen ye. o kama, gòfèrènaman kuntigi ye sariya dòw sigi kosa in na, walasa ka Maliden bëe dèmè ka dugutòn dila a dila cogo nyuman na. sariya ninnu kònò kuma girinbaw filè-nin ye :

Mali gòfèrènaman kuntigi ye sariya minnu sigi minisiriw ka lajè sen fè, lajè min kèra feburuye kalo tile 22, san 1982, olu filè :

KUMABOLO FÒLÒ : NYÈBILA KUMAW

sariya fòlò :

dugutòn ñaniya

dugutòn nin bë dila, walasa cikèlaw ka se k'u ka sòrò yiriwa u yèrè ye.

dugutòn in ye jèkabaara tòn ye, min sinsinen don tòn-denw ka bolo-di-nyögòn-ma kan, ani u yèrè ñaniya.

dugutòn w bë sènè konyè minisiri ka bolo kan.

sariya filanan :

dugutòn cogoya

dugutòn ye foroba jè ye, min ka warì ko bëe bë nyènabò a yèrè fè.

sariya sabanan :

dugutòn sigi cogo

dugutòn kelen pe de bë se ka sigi dugu kelen kònò. tòn in sigili fana ka kan ka lakodòn kubeda nyèmògòw fè.

tòn in bë sigi tuma min na, a sigili cogo n'a ñaniyaw ka kan ka sèbèn : o sèbèn in de b'a jira ko jama fanba sònnna tòn ko ma dugu kònò. fanga nyèmògòw bë sòrò ka sèbèn in sèmèntiya, k'a yamaruya n'u bolonò ye.

fanga nyèmògòw b'a lajè ni bèn sigira dugu mògòw ni nyögòn cè, k'a lajè fana ni mògò kalannen bë sòrò dugu mògòw cè ma. u bë tòn in ka walew bëe jateminè, k'a dòn n'a bë se ka kè fèn nafama ye.

dugutòn wajibiyalen don ka jamana sariyaw matarafa.

jama fanba sònnna tòn ko ma dugu kònò

sariya naaninan :

dugutòn ka baara

dugutòn bë ko bëe kè, walasa dugu bë bò nògò la cogo min. a ka baara ye :

- ka dugu ka dugukolo ladon ko kè a kunko ye, a bë se ka lamara ani ka lasabati cogo min duguden bëe ka dèmè kònò; ani ka dugutòn ka foroba fènw n'a ka walew ko nyènabò.

- ka cikèlaw dèmè sannifeere siratigè la, dugu mògòw

dugutòn sariyaw

yèrè bè se k'a nyènabò ka nyè cogo min, walasa a ka kè na fama fèn ye dugu mògò bée bolo.

- ka tòndenw magonyè fènw nyini, k'u di u ma, i n'a fò, sari, cikèm s., wotoro, suman si ni balo, ani dinyèlatigè tè nògòya tìn minnu kò.

- ka tòndenw dèmè u ka juruta ko la, ani ka dugu ka wari ko nyènabò, a bè se ka nafa sòrò cogo min na.

- ka tòndenw senkòròmadondon ni fèerè nyumanw ye, walasa sòrò bè yiriwa, ka tòndenw ka dinyèlatigè nògòya u bolo, ka baarakèla ladiya fèn bò tònò la, ka so nyumanw jò u ye, k'u ni lakana, k'u kalan, k'u ladamu.

- ka tòn ka sòrò yiriwa donda wèrèw kama.

- k'a lajè, sòrò bè se ka yiriwa cogo min dugu kònò, ani ka wale kè, minnu bè dugu bò nògò la.

dugutòn sariyaw

KUMABOLO FILANAN : DUGUTÒN KA KOW NYÈNABÒ COGO

sariya duurunan :

dugutòn ka kow nyènabò jèkuluw

dugutòn sinsibere ye foroba jèkulu ka ko nyènabò baara ye : tòn in bë tòndénw kelen kelen bée ka nafa lakana, ani jama yèrè bée lajèlen ta. tònden bée sen bë tòn ka konyènabòli la, a baara matrafali la, an'a kòlòsili.

tòn taa-bolo filè :

- tòndenw ka lajèba,
- ko nyènabò jèkulu,
- nafolo jateminè jèkulu,

sariya wòorònán :

tòndenw ka lajèba

- tòndenw bée bée nyògòn lajè o sen fè, ka tòn fèerèw tigè, ani ka tòn wari ko lajè, an'a kòlòsili ko.
- lajèba in de bée dugu nyènabò jèkulu mògòw sigi, wò lajèba in fana dòròn de bée se ka ko nyènabò jèkulu mògò sugandilen nínnu wuli.
- a bée tònò dondaw dantigè.
- lajèba in bée kè san kònò sinyè fila.
- a bée dinyè ni fèerè sirilenw ye baara sira kan, ani wari ko ni hadamadenya sira kan, mìnnu bée jira ko nyènabò jèkulu fè.
- a bée san kònò ko gèlènw dantigè.

sariya wolonwulanan :

ko nyènabò jèkulu

- lajèba de bée ko nyènabò jèkulu mògòw sugandi san fila baara kama.
- ko nyènabò jèkulu man kan ka jigìn mògò duuru ju kòrò, nyémögò dò bée sugandi o mògò cè ma.

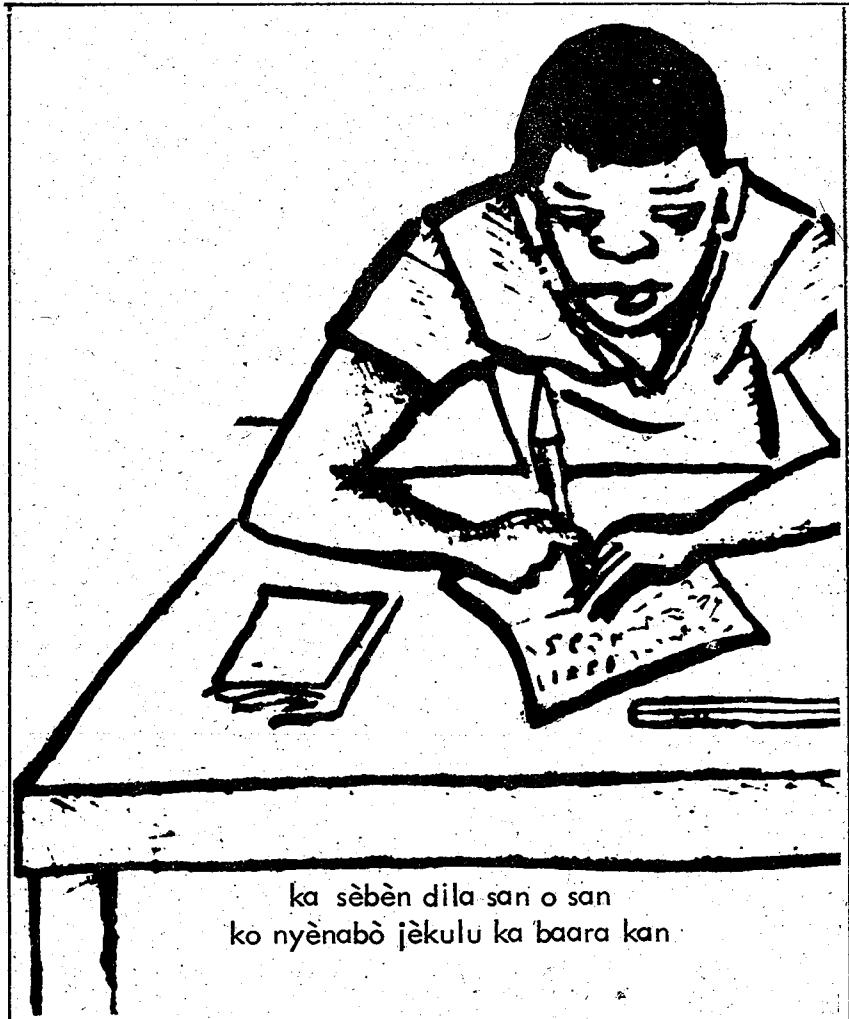
- ko nyènabò jèkulu ka baara :

- . a ka kan ka san baaraw dantigèlenw waley a cogo bée la.
- . a ka kan ka tòn ni jèkulu wèrèw ka konyèw nyènabò. yamaruya dilen bée o nyémögò ma ka ko nínnu nyènabò.
- . a ka kan k'a ka tònsigi kè kalo saba o kalo saba.

sariya seginnan :

nafolo jateminè jèkulu

- nafolo jateminè jèkulu ka baara ye ka sòròw ni musakaw jateminè, ka sòròw sègèsègè, ka tònò ni binda jateminè.
- jèkulu in ka kan ka sèbèn dila san o san ko nyènabò jèkulu ka baara kan : baara dantigèlenw kèra cogo min, wari bòlen kèra min ni min ye, ani wari ko nyènabò cogo. o sèbèn bée jira tòndenw ka lajèba la.
- jateminè jèkulu in bée dugutòn ka baara jateminè sanga ni waati bée.
- a bée lajèba dèmè fana tòn konyèw nyènabòli la.

ka sèbèn dila san o san
ko nyènabò jèkulu ka baara kan

(a tò bée bò kibaru nata kònò)

jeli baba sisòkò : lamidu

Funè Magan Kamara ni sanú mòròmòròjuru tèmèna o la,
ka Sorotomo sègèrè.

○
○ ○

A don, amaganba Koyita balolen bè Sorotomo,
an'a-dògòkè cè fila, Jime ani Bukari.

A dògòkè Jime, sú mana ko,
a ni sow bè si ka masala ;
sow bée tè dè ; an ko sò minnu ma ko "jube kuru fin",
Jime n'olu bè si ka masala, fo ka dugu jè,
u bè su gundo fò a ye.

A dògòkè Bukari, an ko o ma "Bukari Dògòmannin";
kabi su mana ko, o n'a ka kòròtew bè si ka masala,
fo ka dugu jè.
Kòròte saba b'o bolo, lakari t'u la :
Laa Takuuna, Jakuma Mangèlèn, Kamasiga.

Silamaganba Koyita yèrè,
kònò fila bè si a ka sokè tulo kònò,
bamananw k'olu ma ko "konkankokònò".
Ni dugu jèra, kònò fila in bè nyògòn sòsò
Silamaganba Koyita yé kuma kelen na :
kònò kelen b'i sigi a kininfèkamankun kan,
kelen b'i sigi a numanfèkamankun kan,
u bè nyògòn sòsò.

U bè nyògòn sòsò kuma kelen jumèn na ?

Kònò kelen b'a fò :

- "Silamaganba Koyita,
mògò bè se ko dò la, i b'i tò to".

Kelen b'a fò : - "Silamaganba Koyita,
mògò bè dinyè na don min, i b'i tile kè".

○
○ ○

Funè Magan Kamara ni so tèmèna,
ka Sorotomo sègèrè.

Darakaw dunna, tilelafanaw ma se mò ye,
a nana se Silamaganba ka bulonda la,
a ni kuma donna a kan,
a ko :- "Koyita Makalu, i ni sògòma,
Bari, i ni sògòma".

- "E", ko : "Dù Muke Tarawele ka funèkè nana wa ?"
A ko : - "Owò", ko : "n nana".

ko : - "Bisimila".

Ko : - "N tè jigin".

Ko : - "Mun na ?" ko : "Jigin".

A ko : - "N tè jigin, fo ni n ye n dantigè".

- "Awa", a ko : "i dantigè".

A ko : - "N nana,

Lamidu Soma Nyakate,

a ye Du Muke Tarawele denmuso Nyagalen furu,
a kalo kònòntòn ye nin ye.

Kalo kònòntòn,

Soma Nyakate taara Du Muke kunkolo tigè,

kà na a jira a denmuso Nyagalen na.

Nyagalen dun ye sanu mòròmòròjuru in di n ma,
n ka na a di i ma ;

n'i sera ka taa a cè minè, k'a faga

a fa fagali jurusara ye,

a na kè i muño ye.

N'i dun tèna se ka taa a cè in faga,

i yèrè ka sanukònòn in minè,

i k'a siri i cè la,

i ka fara i ka dukònòmusow kan,

sabu la, muso tè se ka muso sennajòni bò".

○
○ ○

- "Aa", Silamagan Koyita ko :

"Funè Magan Kamara,

aa, kana nin fò dèrè". A ko : "Bisimila".

A ko : - "N tè jigin,

fo i bè ci min fò n ye,

n ka taa a lase n jatigimuso ma,

n'i y'o fò n ye, n ka sòrò ka jigin ;

n'i bè cilasegin min fò n ye, o fò n ye.

Ni n ka kan ka jigin o kuma na, n na jigin ;

n'o tè, n bè segin".

A ko : - "O tè baasi ye, jigin.

Juma nata in sògòma,

n bè taat i jatigimuso cè minè a sidalan kan,

halin tè n sara ala la".

○
○ ○

Funèkè ko o la sa : - "O ye mògò jigin kun bò".

A jiginna, a sira.

Dugu jèra, a taara.

O don bée, Silamagan Koyita y'a dògòkè Jime wele,
a ko : - "Jime",

soma nyakate

a ko : "Du Muke Tarawele ka Nyagalen
y'a ka funèkè ci ka na bò n ye,
ko a furula Lamidu Soma Nyakate ma,
a kalo kònòntòn ye nin ye.

Lamidu Soma Nyakate taara a fa kunkolo tigè,
ka na jira a la.

A ye sanu mòròmòrò ci n ma,
n'a y'a sòrò, n ye se k'a cè faga
a fa fagali jurusara ye,
a bèna furu n ma.

Ni n dun tèna se k'a cè faga,
o tuma, n yèrè ka sanu mòròmòròjuru in siri,
n ka fara n ka dukònòmusow kan,
sabu la, muso tè se ka muso dimi bò.
Ne dun ko ka taa a fò Nyagalen ye,
juma nata in sògòma,
n bè taa a cè minè a sidalan na."

Jimè ko : - "Kòokè, aw ka ko ka suma.
An tè taa sini sògòma ?
Juma tèna an sòrò sira fè yen ?"

○
○ ○

U bée dògònin ncininnin Bugari Dògòmannin-kòròtetigi,
a y'o fana wele :

- "N dògò Bùkari,

Funè Magan Kamara nana ci fò n ye,
ko a jatigikè denmuso.

Du Muke Tarawele ka Nyagalen Muke,
a furula Lamidu Soma Nyakate ma.

A cè taara a fa kunkolo tigè ka na jira a la.
A ye ci bila

ka na sanu mòròmòròjuru in di n ma,
ni n bè se ka taa a cè faga
a fa fagali nyògòn ye,
a na furu n ma.

Ni ne Silamaganba Koyita tè se o la,
n yèrè ka sanu mòròmòròjuru in siri n cè la,
n ka fara n ka dukònòmusow kan,
sabu la, muso tè se ka muso sennajòni bò.
Ne dun ko,
juma don n na taa a cè minè."

Bukari Dògòmannin ko : - "Kòokè, aw ka ko ka suma.
Sini sògòma dè, juma don dè,
an tè taa wula in na wa ?

Sini sògòma tèna an sòrò sira fè wa ?"

Bukari fununna o de la,
ka don a ka kòròteso kònò,
ka taa a ka kòròte sabat : Laa Takuuna,
Jakuma Mangèlèn, Kamasiga
ka shè jè joli kè k'u sòn :
- "Yanni dugu ka jè, a' ka taa
Lamidu Soma Nyakate minè a sòntulo la."

○ ○

Dugu bè jè tuma min, kòròtèbinyè sabat
nana turu Lamidu Soma Nyakate kaman kòrò,
a bè gunan,
sògòmada joona fè, a kan bè Nyagalen ma :
- "I k'a dòn, ne sònjurù cuntò filè dè,
n sònjurù bintò filè n kònò,
n kònò bè, i komin a ka cèci,
n nuguden cètigètò filè,
n kunkolo bè n dimi,
n tulo bè n dimi,
n kò bè n dimi,
n sen bè n dimi,
ne nyèden buruntò filè,
n tuloden pèrèntò filè..."

Yòrò si t'a fari la, ni Lamidu Soma Nyakate
t'a fò, yòrò min b'a dimi.

Nyagalen wulilen o la dugutila fè,
a jiginna dugu kònò ;

a mana se cèkòròbaw ma :

"i k'a dòn, ne cè man kènè",

min mana kòròtelakari min di a ma,

Nyagalen b'o furamugu bòn, k'a tègè ko,
ka na i sigi ka kasì, ko ale cè man kènè.

○
○ ○

A ko tora ten, Silamaganba Koyita
fana ye kèle labèn Sorotomo.

A ni dafeninjè kèmè fila ni biduuru wulila ;
a ni ngolonin jagi jè kèmè fila ni biduuru wulila ;
a ni bonkun kèmè fila ni biduuru wulila ;
a ni cèrò kèmè fila ni biduuru wulila ;
a ni jube kuru fin kèmè fila ni biduuru wulila.

U wulila Sorotomo jumá sògòmada joona fè,
u bèna Lamidu daminè.

(a tò bè bò kibaru nataw kònò)

amadu Ganyi kante ka taama alimanyi federali jamana kònò

Mà kalo la, san 1982, Amadu Ganyi Kantè, n'le ye kibaru dilal w. kuntigi ye, a ye aama kà Alimanyi Federali jamana kònò.

Taama in kun tun ye filimu labènni ye n'a bë wele ko "kibaru ko di ?". K'o filimu iaw n'a kumakan kà ka nyögón ta.

"Kibaru ko di?" ye filimu ye, ni Alimanyi Telewizon "ZDF" y'a dilan kibaru baa rakè cogo n'a nafa kan, Bamakò kònò, an' a kókan, walasa Alimanw k'a dòn k'a fô, u bë wari min kë ka jamana denmisènw dèmè, k'o tè wari fililen ye. Filimu in ka kan ka ban ka bèn ni Sètanburu kalo ye.

Nka taama in y'a iira ko teriya, badenya ani nyögón dèmè min bë fô Alimanyi Federali ni Mali cè, k'a tè nènkun dòròn kan, a bë kewale de la kosèbè.

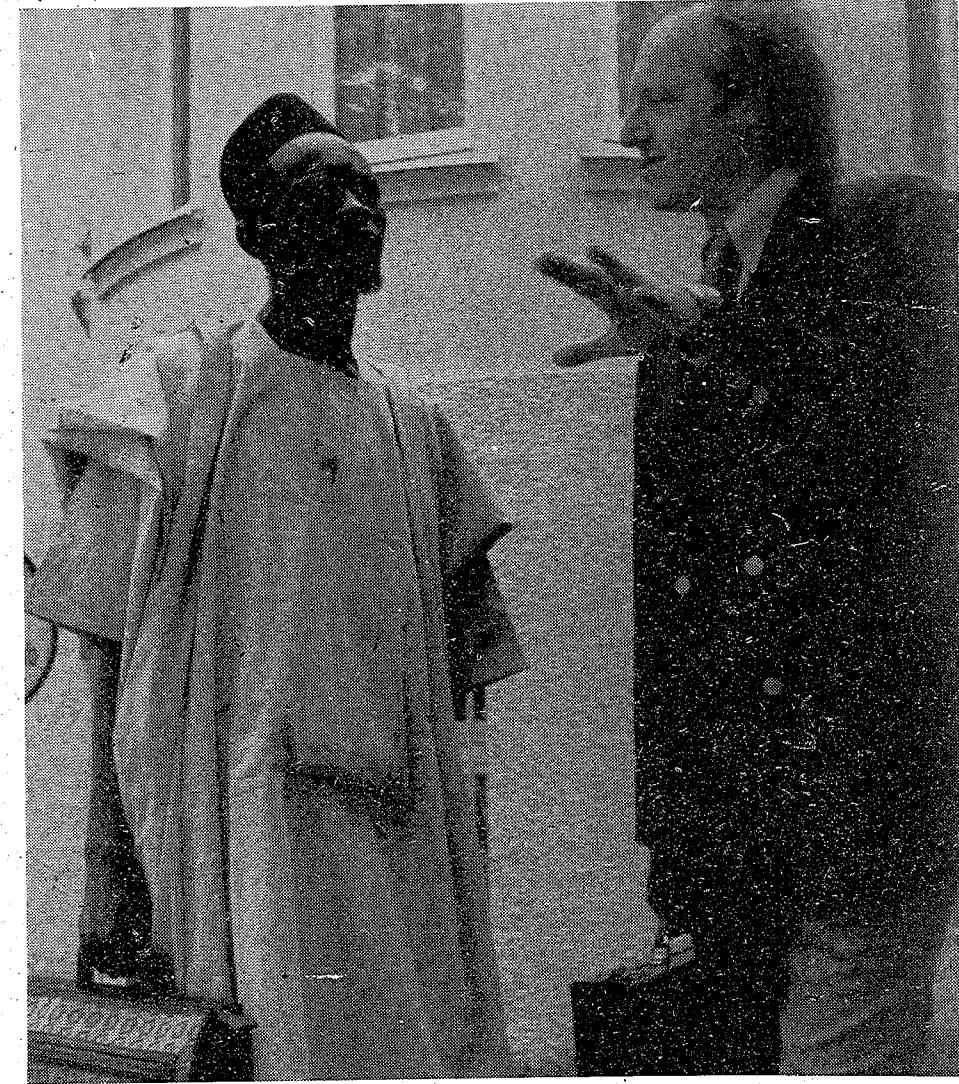
O sababu la, Alimanw y'u ka jamana yòró caman iira Amadu Ganyi Kantè la. A taara Bonni; Kolönyi; "Dusseldorf"; Bèrilèn Farankifòri ani Wisi badèni. Alimanw ye nin yòró kelen kelen

bèe nafa fô kibarudi lalaw kuntigi ye, Ali manyi Federali yiri wali hukumu kònò.

Taama këra daamu ani sewa ye. A nafa tè se ka fô ka ban, sabu, a bë se ka kë sabu ye ka taama si-

ra bu Alimanyi Federali; "UNESCO"; ani Mali ni nyögón cè, kunnaфони yiriwali hukumu kònò ka taa sènèkèlaw; baganmara law; mònnikèlaw ani bololabaaralaw ma.

Bàdama Dukure

Numan fè, aw nyè bë kibarudilalaw kuntigi Amadu Ganyi Kantè iolen na. Kinin fè, aw nyè bë "Dr Achim Remde" la, ale fana ye Alimanyi Federali jamana nyèmogó dankan ye kunnaфони di ko ta fan fè ka nyèsin Afiriki ma.